

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการองค์การตลาดและคณะกรรมการ
ภายหลังจากประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการ
ลาออกจากตำแหน่ง

องค์การตลาดได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๕๑๐๑/๕๕๘ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า องค์การตลาดมีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจ จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การตลาด พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งมาตรา ๑๓ แห่งพระราชกฤษฎีกา ดังกล่าว กำหนดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ ผู้อำนวยการซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่าหกคนและไม่เกินสิบห้าคน เป็นผู้บริหารกิจการขององค์การตลาด โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๑ แต่งตั้งประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการอื่นในคณะกรรมการองค์การตลาด รวม ๑๔ ราย ต่อมาประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการองค์การตลาด รวม ๗ ราย ได้ยื่นหนังสือลาออกจากการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการองค์การตลาด และโดยที่ องค์การตลาดมีหน้าที่จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการองค์การตลาดอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง และจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ขององค์การตลาดตามความเหมาะสม เพื่อให้ การดำเนินกิจการขององค์การตลาดเป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การตลาดฯ องค์การตลาดจึงขอหารือในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. การลาออกของประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการองค์การตลาด ทั้ง ๗ ราย ถือเป็นการขาดองค์ประกอบของคณะกรรมการองค์การตลาดตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การตลาดฯ หรือไม่ อย่างไร

๒. จากกรณีข้อ ๑ หากการลาออกดังกล่าวถือเป็นการขาดองค์ประกอบของ คณะกรรมการองค์การตลาดตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การตลาดฯ คณะกรรมการองค์การตลาดเท่าที่เหลืออยู่สามารถจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการองค์การตลาด ได้หรือไม่ อย่างไร

๓. จากกรณีข้อ ๒ คณะกรรมการชุดต่าง ๆ ขององค์การตลาด ซึ่งคณะกรรมการ องค์การตลาดแต่งตั้งขึ้นตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การตลาดฯ สามารถจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการได้หรือไม่ อย่างไร

๔. การลาออกของรองประธานกรรมการและกรรมการองค์การตลาดเป็นเหตุให้พ้น จากการดำรงตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการชุดต่าง ๆ ขององค์การตลาดหรือไม่ อย่างไร

๕. จากกรณีข้อ ๔ การลาออกดังกล่าว ถือว่าเป็นการขาดองค์ประกอบของ คณะกรรมการหรือไม่ อย่างไร

๖. จากกรณีข้อ ๕ หากการลาออกดังกล่าวถือว่าเป็นการขาดองค์ประกอบของคณะกรรมการ คณะกรรมการเท่าที่เหลืออยู่สามารถจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการได้หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือขององค์การตลาด โดยมีผู้แทนองค์การตลาดเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้วปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเกี่ยวกับการแต่งตั้งอนุกรรมการว่า ในการแต่งตั้งคณะกรรมการนั้นคณะกรรมการองค์การตลาดจะใช้อำนาจตามบทบัญญัติข้อ ๑๒ แห่งข้อบังคับองค์การตลาดว่าด้วยการประชุมของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ องค์การตลาด พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการในคณะกรรมการหรือบุคคลใดตามที่เห็นสมควร เพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมาย และพิจารณาประกอบกับบทบัญญัติข้อ ๑๓ วรรคสอง แห่งข้อบังคับดังกล่าวซึ่งกำหนดว่า ในกรณีที่คณะกรรมการคณะใด มีระเบียบหรือกฎบัตรเพื่อใช้สำหรับการประชุมหรือดำเนินงานของคณะกรรมการ ให้คณะกรรมการใช้ระเบียบหรือกฎบัตรสำหรับการประชุมหรือดำเนินงานนั้นต่อไปได้ โดยในกฎบัตรจะกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการไว้อย่างชัดเจนว่า คณะอนุกรรมการคณะนั้น ประธานอนุกรรมการ และอนุกรรมการต้องแต่งตั้งจากคณะกรรมการองค์การตลาด และแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ร่วมเป็นคณะกรรมการด้วยก็ได้ เช่น กฎบัตรคณะกรรมการด้านธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม องค์การตลาด กระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือประกอบกับข้อเท็จจริงเพิ่มเติมดังกล่าวแล้ว เห็นว่า ข้อหารือนี้มีประเด็นที่ต้องพิจารณาสองประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กรณีประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการ องค์การตลาดทั้ง ๗ รายได้ลาออก และยังไม่มีการแต่งตั้งประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการองค์การตลาดคนใหม่แทน ถือว่าขาดองค์ประกอบของคณะกรรมการองค์การตลาด ตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การตลาด พ.ศ. ๒๕๕๖ หรือไม่ เห็นว่า โดยที่มาตรา ๑๓^๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การตลาด พ.ศ. ๒๕๕๖ กำหนดให้คณะกรรมการองค์การตลาด ประกอบด้วยกลุ่มบุคคลสี่กลุ่ม คือ ๑) ประธานกรรมการ ๒) รองประธานกรรมการ ๓) ผู้อำนวยการ ซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และ ๔) กรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่าหกคนและไม่เกินสิบห้าคน เป็นผู้บริหารกิจการขององค์การ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ประธานกรรมการและรองประธานกรรมการได้ลาออกจากตำแหน่งและยังไม่มีการแต่งตั้งประธานกรรมการและรองประธานกรรมการขึ้นใหม่ ทำให้คณะกรรมการมีองค์ประกอบไม่ครบถ้วนตามกลุ่มและจำนวนตามที่กฎหมายกำหนด จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นคณะกรรมการองค์การตลาด และไม่สามารถดำเนินการใด ๆ ได้ เว้นเสียแต่ว่าเป็นกรณีในระหว่างดำเนินงานของคณะกรรมการ มีตำแหน่งกรรมการบางประเภทว่างลง และมีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการประกอบไปด้วยกรรมการที่เหลืออยู่ คณะกรรมการจึงจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ เมื่อพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การตลาดฯ ไม่มีบทบัญญัติใดกำหนดให้ในระหว่างดำเนินงานของคณะกรรมการหากมีตำแหน่งกรรมการ

^๑มาตรา ๑๓ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ ผู้อำนวยการซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่าหกคน และไม่เกินสิบห้าคนเป็นผู้บริหารกิจการขององค์การ

บางตำแหน่งว่างลงให้คณะกรรมการประกอบไปด้วยกรรมการที่เหลืออยู่ ประกอบกับคณะกรรมการองค์การตลาดเป็นคณะกรรมการประเภทบริหารที่มีอำนาจตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินกิจการขององค์การตลาด^๒ คุณสมบัติของกรรมการจึงมีความสำคัญเพราะมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานภายในองค์กรโดยตรง ซึ่งส่วนใหญ่จะกำหนดให้กรรมการมีองค์ประกอบที่มาจากหลายฝ่าย องค์ประกอบแต่ละส่วนจึงมีความสำคัญ หากขาดกรรมการกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งไปย่อมไม่ครบองค์ประกอบคณะกรรมการ ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการองค์การตลาดขาดผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการและรองประธานกรรมการ กรรมการที่เหลืออยู่จึงไม่อาจปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะกรรมการองค์การตลาดตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การตลาดฯ และไม่อาจดำเนินการใด ๆ ได้จนกว่าคณะกรรมการจะมีองค์ประกอบครบถ้วนเสียก่อน ทั้งนี้ ตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) และคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) ที่ได้เคยให้ความเห็นไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๘๗๗/๒๕๔๗^๓ และเรื่องเสร็จที่ ๘๔๔/๒๕๕๒^๔

ประเด็นที่สอง กรณีที่รองประธานกรรมการและกรรมการองค์การตลาดลาออกจากคณะกรรมการองค์การตลาด จะเป็นเหตุให้พ้นจากการดำรงตำแหน่งประธานอนุกรรมการและอนุกรรมการชุดต่าง ๆ ขององค์การตลาดหรือไม่ และคณะอนุกรรมการจะสามารถดำเนินการประชุมต่อไปได้หรือไม่ เห็นว่า มาตรา ๑๕^๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การตลาดฯ กำหนดให้คณะกรรมการองค์การตลาดมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินกิจการขององค์การตลาด และมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวกำหนดให้คณะกรรมการองค์การตลาดมีอำนาจวางข้อบังคับการประชุมและการดำเนินกิจการของคณะกรรมการองค์การตลาดได้ คณะกรรมการองค์การตลาดจึงวางข้อบังคับองค์การตลาดว่าด้วยการประชุมของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการองค์การตลาด พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งได้กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไว้สองกรณี คือ

^๒มาตรา ๑๙ คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการขององค์การ และมีอำนาจที่จะ

(๑) กระทำกิจการและวางข้อบังคับและระเบียบการตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๗

(๒) วางข้อบังคับการประชุมและการดำเนินกิจการของคณะกรรมการ

(๓) วางข้อบังคับว่าด้วยการบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนขึ้นเงินเดือน การตัดเงินเดือน การลดขึ้นเงินเดือน และการถอดถอนพนักงาน ตลอดจนกำหนดอัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินบำเหน็จและรางวัลของพนักงาน

(๔) วางข้อบังคับกำหนดระเบียบปฏิบัติกิจการขององค์การ และระเบียบวินัย และการลงโทษพนักงาน และกรณีอื่นทำนองเดียวกัน

(๕) วางข้อบังคับอื่น ๆ อันจำเป็นเพื่อให้กิจการขององค์การได้ดำเนินไปโดยเรียบร้อย

^๓บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การนับองค์ประชุมคณะกรรมการองค์การ จัดการน้ำเสีย ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๑/๑๔๓๓ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๗ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๔บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารสินทรัพย์ไทย ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๑/๑๓๗๐ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๕มาตรา ๑๕ เพื่อประโยชน์แห่งกิจการขององค์การ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งขององค์การได้

กรณีที่หนึ่ง การแต่งตั้งคณะกรรมการตามบทบัญญัติข้อ ๑๒^๖ แห่งข้อบังคับองค์การตลาดว่าด้วยการประชุมของคณะกรรมการ และคณะกรรมการองค์การตลาดฯ บัญญัติให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ ประกอบด้วยกรรมการในคณะกรรมการหรือบุคคลใดตามที่เห็นสมควร เพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมาย ซึ่งการแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อบังคับข้อนี้ คณะกรรมการสามารถแต่งตั้งบุคคลใดตามที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งกิจการขององค์การตลาดให้ดำรงตำแหน่งเป็นอนุกรรมการได้ ทั้งนี้ เป็นการกำหนดตัวบุคคลที่เหมาะสมในการทำหน้าที่อนุกรรมการ ซึ่งจะแสดงออกจากตัวคำสั่งนั้นเอง โดยจะเป็นการระบุเพียงชื่อบุคคล ซึ่งมีความมุ่งหมายที่ต้องการความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ หรือความเหมาะสมอันเป็นคุณสมบัติของบุคคลนั้นในฐานะส่วนบุคคลโดยเฉพาะ และจะยังคงเป็นอนุกรรมการตลอดไปจนหมดวาระหรือพ้นไปเพราะเหตุคุณสมบัติของบุคคลนั้นเอง ทั้งนี้ ตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่) ที่ได้เคยให้ความเห็นไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๖๔๔/๒๕๔๓^๗ ดังนั้น กรณีที่รองประธานกรรมการหรือกรรมการองค์การตลาดผู้ใดได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการตามกรณีนี้ แม้จะยื่นหนังสือลาออกจากการเป็นกรรมการในคณะกรรมการองค์การตลาด แต่หากมิได้ลาออกจากการเป็นประธานอนุกรรมการและอนุกรรมการด้วย ก็ยังคงเป็นอนุกรรมการในคณะนั้นต่อไปจนกว่าจะมีเหตุทำให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งอนุกรรมการ

กรณีที่สอง การแต่งตั้งอนุกรรมการในกรณีที่มีระเบียบหรือกฎบัตรเพื่อใช้สำหรับการประชุมหรือดำเนินงานของคณะกรรมการที่ออกตามข้อ ๑๓^๘ วรรคสอง แห่งข้อบังคับองค์การตลาดว่าด้วยการประชุมของคณะกรรมการ และคณะกรรมการองค์การตลาดฯ เช่น กฎบัตรคณะกรรมการด้านธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม องค์การตลาด กระทรวงมหาดไทย ซึ่งกำหนดองค์ประกอบคณะกรรมการไว้ในกฎบัตรดังกล่าวว่า คณะอนุกรรมการฯ ประกอบด้วย ๑) ประธานอนุกรรมการและอนุกรรมการ แต่งตั้งจากคณะกรรมการองค์การตลาดจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน และแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก จำนวนไม่เกิน ๒ คน ร่วมเป็นคณะกรรมการ^๙ กรณีจึงเป็นการกำหนดคุณสมบัติอย่างหนึ่งของการแต่งตั้งอนุกรรมการฯ ว่าจะต้องเป็นกรรมการ

^๖ข้อ ๑๒ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ ประกอบด้วยกรรมการในคณะกรรมการหรือบุคคลใดตามที่เห็นสมควร เพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมาย เมื่อคณะกรรมการได้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวแล้ว ให้รายงานคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาต่อไป

^๗บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การพ้นจากการเป็นกรรมการที่แต่งตั้งโดยระบุชื่อบุคคลและตำแหน่งหรือส่วนราชการ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๐๗๘๖ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๘ข้อ ๑๓ ให้นำข้อ ๔, ข้อ ๕, ข้อ ๖, ข้อ ๗, ข้อ ๘, ข้อ ๙, ข้อ ๑๐, ข้อ ๑๑ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการ ที่คณะกรรมการได้แต่งตั้งขึ้นโดยอนุโลม

ในกรณีที่คณะกรรมการคณะใด มีระเบียบหรือกฎบัตรเพื่อใช้สำหรับการประชุมหรือดำเนินงานของคณะกรรมการ ให้คณะกรรมการใช้ระเบียบหรือกฎบัตรสำหรับการประชุมหรือดำเนินงานนั้นต่อไปได้

^๙๓. องค์ประกอบ

ฯลฯ

ฯลฯ

๒) คณะอนุกรรมการด้านธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วย

๒.๑) ประธานอนุกรรมการและอนุกรรมการ แต่งตั้งจากคณะกรรมการองค์การตลาดจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน และแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก จำนวนไม่เกิน ๒ คน ร่วมเป็นคณะกรรมการ

ฯลฯ

ฯลฯ

ในคณะกรรมการองค์การตลาด ประกอบกับกฎบัตรดังกล่าวยังได้กำหนดกรณีพ้นจากตำแหน่ง
อนุกรรมการฯ ไว้ว่า คณะอนุกรรมการด้านธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคมจะพ้นจาก
ตำแหน่งเมื่อตาย ลาออก หรือพ้นจากการเป็นกรรมการองค์การตลาด หรือเมื่อคณะกรรมการ
องค์การตลาดเห็นควรให้มีการเปลี่ยนแปลงคณะอนุกรรมการด้านธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม^{๑๐} ดังนั้น กรณีที่รองประธานกรรมการหรือกรรมการองค์การตลาดผู้ใดได้รับแต่งตั้ง
เป็นอนุกรรมการในคณะกรรมการตามกรณีนี้ได้ยื่นหนังสือลาออกจากการเป็นกรรมการ
ในคณะกรรมการองค์การตลาด ย่อมเป็นเหตุให้ขาดคุณสมบัติและพ้นจากการเป็นอนุกรรมการ
ในคณะกรรมการดังกล่าวด้วย

สำหรับประเด็นปัญหาว่า คณะอนุกรรมการชุดต่าง ๆ จะสามารถดำเนินการประชุม
ต่อไปได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า คณะอนุกรรมการจะดำเนินการประชุมได้จะต้องเป็นคณะอนุกรรมการ
ที่มีองค์ประกอบของคณะอนุกรรมการครบถ้วน ดังนั้น จึงต้องพิจารณาองค์ประกอบ
ของคณะอนุกรรมการเป็นรายกรณีตามที่ได้ให้ความเห็นไว้แล้วในประเด็นที่หนึ่ง

(นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์)
รองเลขาธิการฯ รักษาการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ตุลาคม ๒๕๖๒

^{๑๐}๕. วาระการดำรงตำแหน่ง

๑) คณะอนุกรรมการด้านธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม จะพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

๑.๑) ตาย

๑.๒) ลาออก

๑.๓) พ้นจากการเป็นกรรมการองค์การตลาด หรือเมื่อคณะกรรมการองค์การตลาด
เห็นควรให้มีการเปลี่ยนแปลงคณะอนุกรรมการด้านธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม

ฯลฯ

ฯลฯ